

Digitalna vezja, BVS-RI

Mira TREBAR

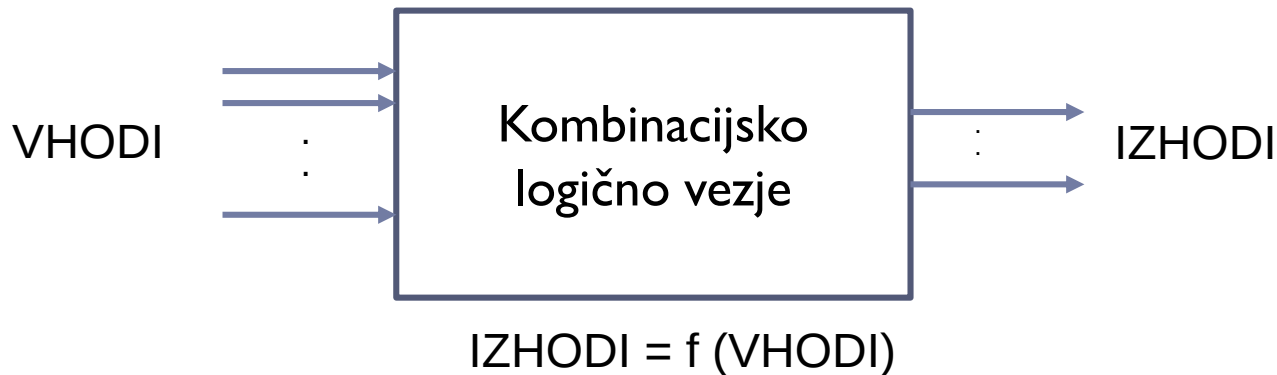
P7 Kombinacijska vezja - naloge

Uvod

□ Kombinacijska vezja

1. Pariteta
2. Multiplekserji
3. Vezje - Funkcije
4. Pretvorba števil iz zapisa BCD v dvojiški zapis
Pretvorba števil iz dvojiškega zapisa v zapis BCD

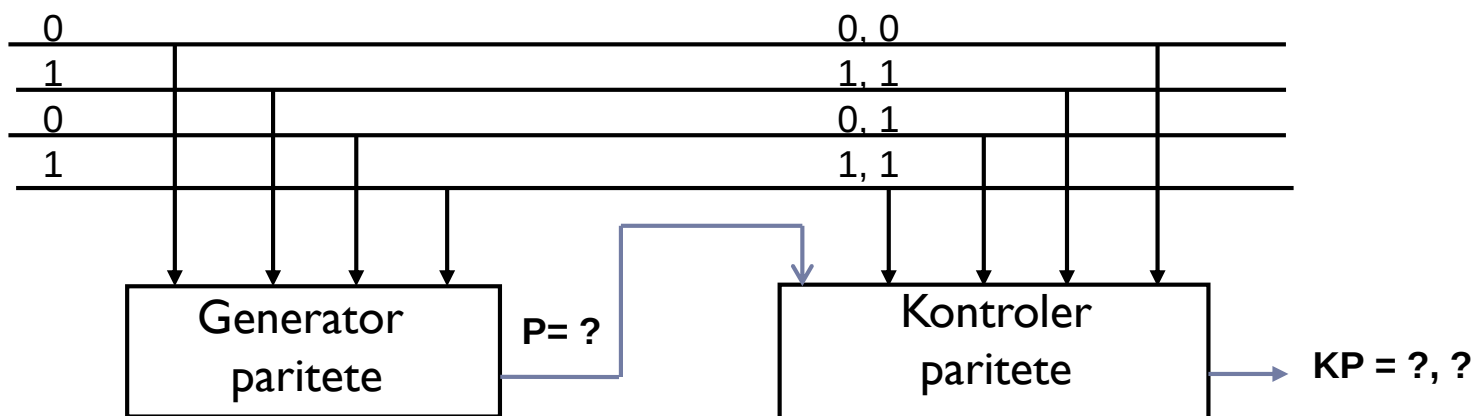

N1 Pariteta (XOR)

□ 4-bitni paritetni generator in kontroler:

Realizirajte digitalno vezje, ki prejme na vходу 4-bitni podatek $D = (d_3, d_2, d_1, d_0)$. Izhod paritetnega generatorja P je podan z liho pariteto in nato pripeljan na vход kontrolerja paritete za preverjanje pravilnosti prejetega podatka. Izhod kontrolerja KP se postavi na 1, če je prišlo do napake na enem bitu pri prenosu 4-bitnega podatka.

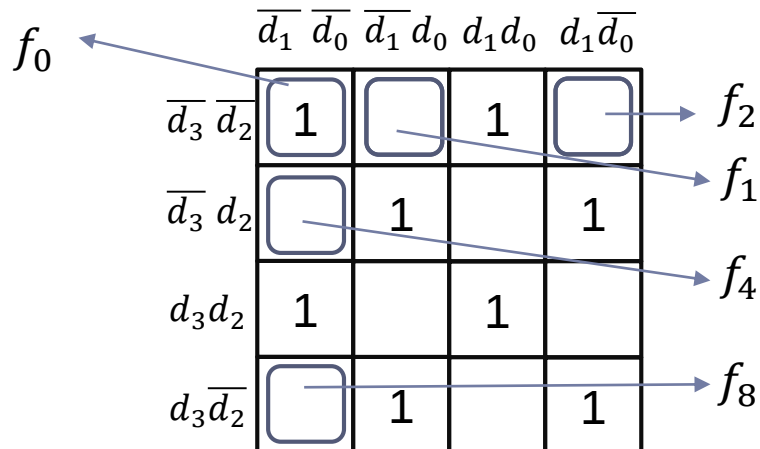
- Zapišite pravilnostno tabelo in izračunajte izhodni funkciji P in KP z XOR vrati.
- Realizirajte logični funkciji P in KP v logisimu.

N1: Rešitev

❑ Generator paritete - P

d_3	d_2	d_1	d_0	P
0	0	0	0	1
0	0	0	1	0
0	0	1	0	0
0	0	1	1	1
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1
0	1	1	0	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	1
1	0	1	0	1
1	0	1	1	0
1	1	0	0	1
1	1	0	1	0
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1

$$P = a_0 \oplus a_1 \cdot d_3 \oplus a_2 \cdot d_2 \oplus a_3 \cdot d_1 \oplus a_4 \cdot d_0$$

$$f_0 = 1 = a_0$$

$$f_1 = 0 = a_0 \oplus a_4 = 1 \oplus 0 \rightarrow a_4 = 1$$

$$f_2 = 0 = a_0 \oplus a_3 = 1 \oplus 0 \rightarrow a_3 = 1$$

$$f_4 = 0 = a_0 \oplus a_2 = 1 \oplus 0 \rightarrow a_2 = 1$$

$$f_8 = 0 = a_0 \oplus a_1 = 1 \oplus 0 \rightarrow a_1 = 1$$

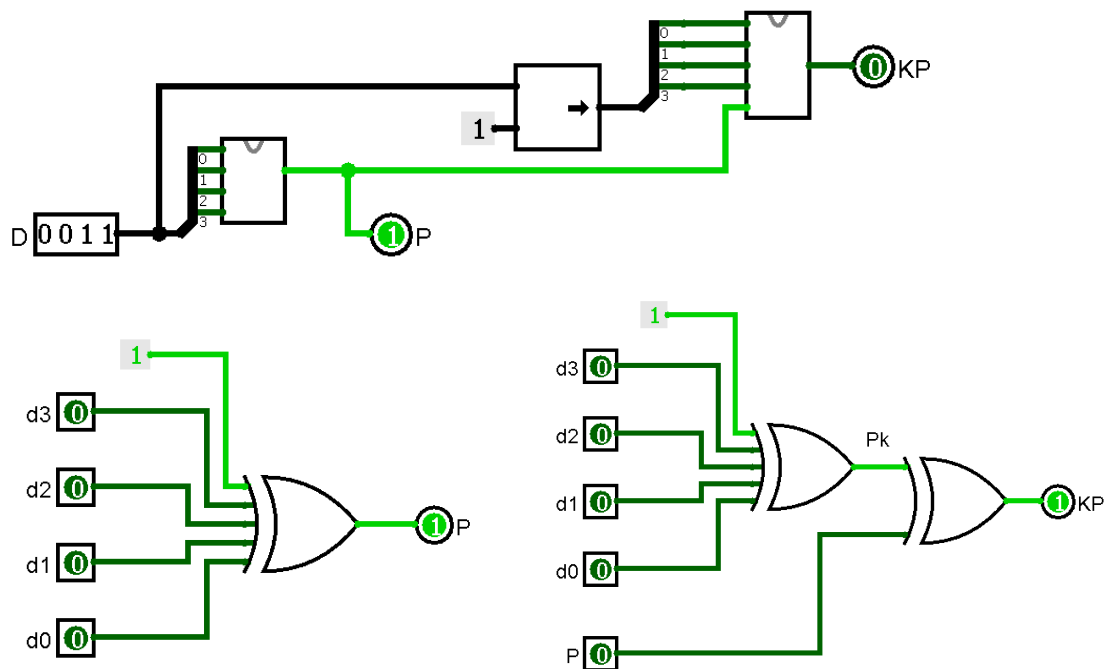
$$P = 1 \oplus 1 \cdot d_3 \oplus 1 \cdot d_2 \oplus 1 \cdot d_1 \oplus 1 \cdot d_0$$

$$= 1 \oplus d_3 \oplus d_2 \oplus d_1 \oplus d_0$$

- ❑ Kontroler paritete – izračun paritete za 4-bitni podatek D na vhodu je enak kot za generator paritete $P_k = 1 \oplus d_3 \oplus d_2 \oplus d_1 \oplus d_0$ -
- ❑ KP je funkcija paritetnih bitov P in P_k , izhod je enak 1, če sta izračunani pariteti generatorja in kontrolerja različni.

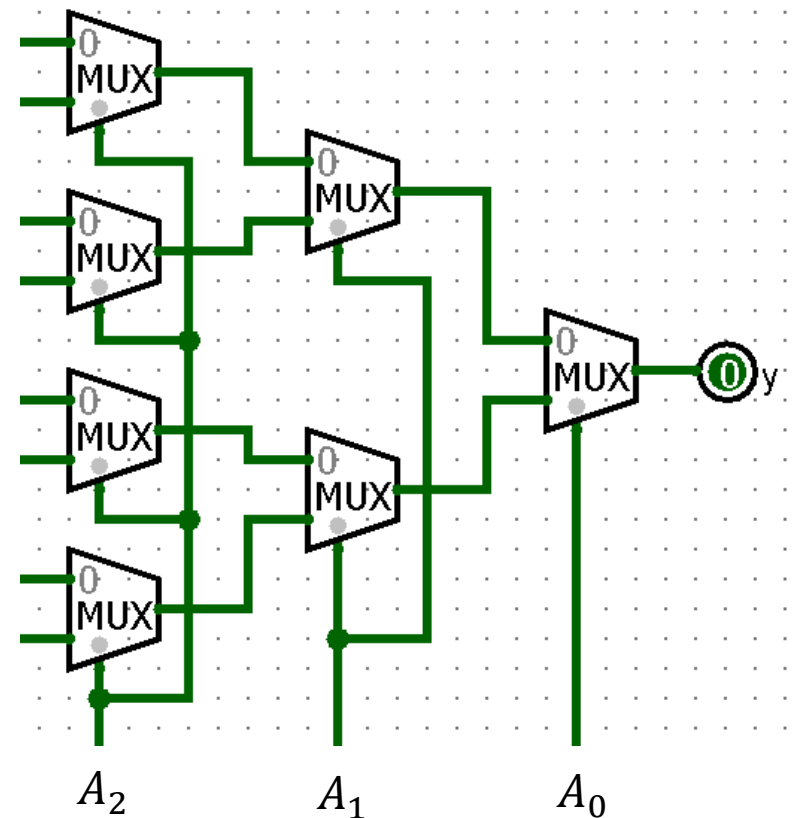
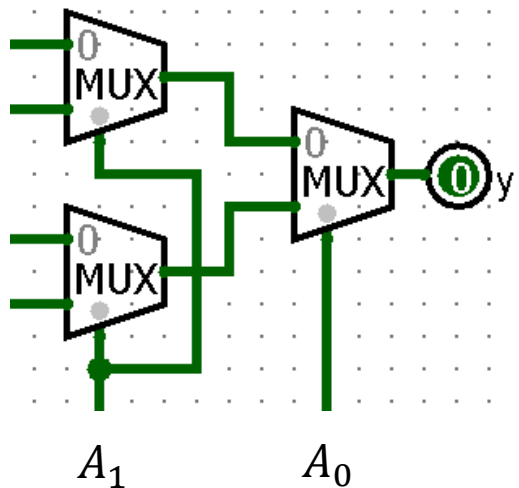
P	P_k	KP
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

$$KP = P \oplus P_k$$

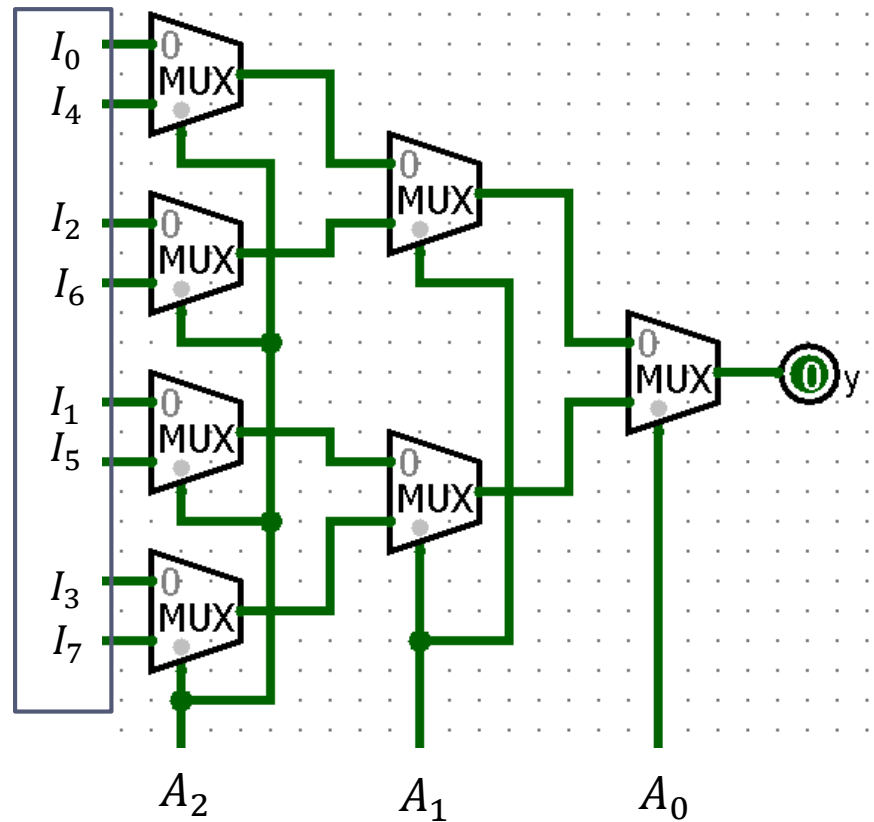
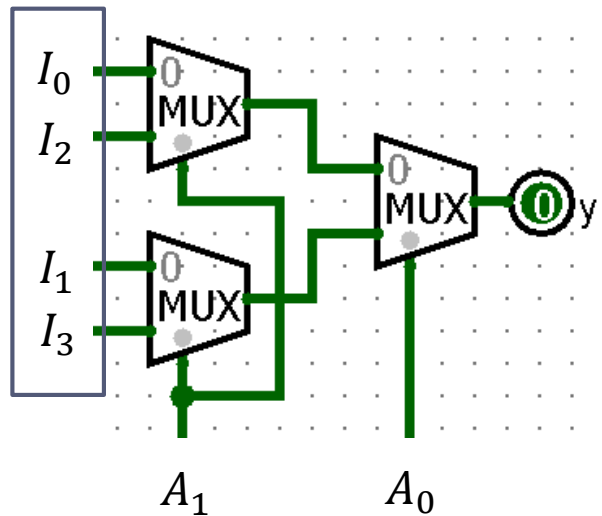
N2 Multiplekserji (MUX)

- 4/I MUX in 8/I MUX sta realizirana z uporabo 2/I MUXov.
- Kako so označeni podatkovni vhodi za podano shemo multiplekserjev.

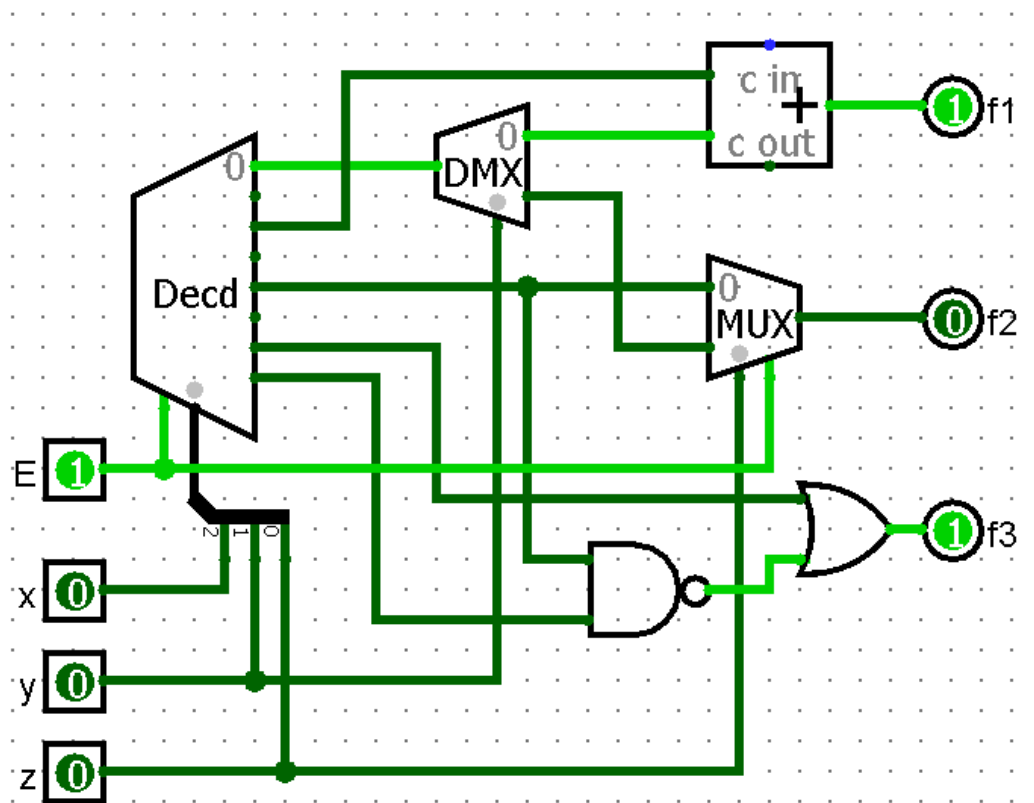
N2 Rešitev

- 4/I MUX in 8/I MUX sta realizirana z uporabo 2/I MUXov.
- Kako so označeni podatkovni vhodi za podano shemo multiplekserjev.

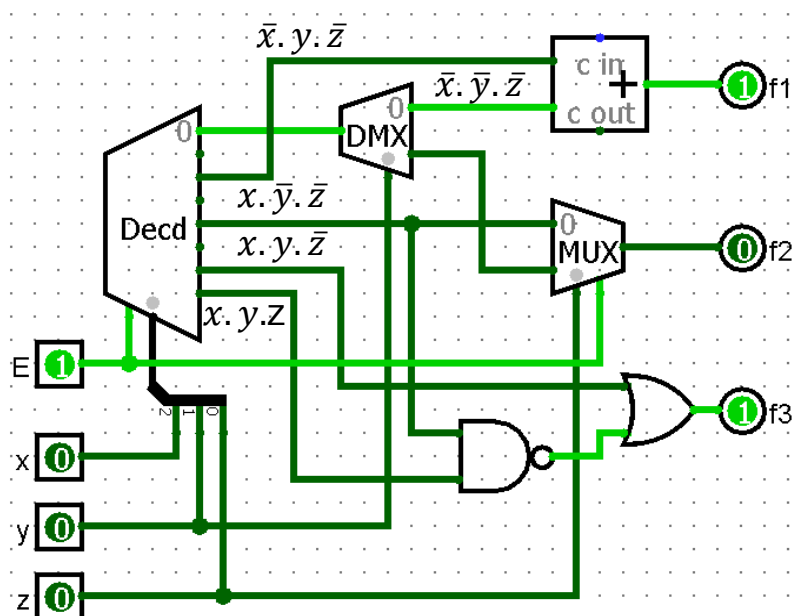

N3 Vezje - funkcije

1. Zapišite funkcije f_1 , f_2 , f_3 v odvisnosti od vhodov $E=1, x, y, z$ v disjunktivni normalni obliki (DNO).
2. Kakšni so izhodi f_1 , f_2 , f_3 , če je signal na vhodu dekodernika $E=0$?

N3: Rešitev

E	x	y	z	f1	f2	f3
0	0	0	0	x	x	!!
0	0	0	1	x	x	!!
0	0	1	0	x	x	!!
0	0	1	1	x	x	!!
0	1	0	0	x	x	!!
0	1	0	1	x	x	!!
0	1	1	0	x	x	!!
0	1	1	1	x	x	!!
1	0	0	0	1	0	1
1	0	0	1	0	0	1
1	0	1	0	1	0	1
1	0	1	1	0	0	1
1	1	0	0	0	1	1
1	1	0	1	0	0	1
1	1	1	0	0	0	1
1	1	1	1	0	0	1

- E=1, Funkcije:
  - $f1 = \bar{x}.y.\bar{z} \oplus \bar{y}.(\bar{x}.\bar{y}.\bar{z}) = \bar{x}.y.\bar{z} \vee \bar{x}.\bar{y}.\bar{z}$
  - $f2 = \bar{z}.(\bar{x}.\bar{y}.\bar{z}) \vee z.(y.(\bar{x}.\bar{y}.\bar{z}))$
  - $f3 = x.y.\bar{z} \vee (\bar{x}.\bar{y}.\bar{z}.x.y.z) = 1$
- E=1, Funkcije niso določene

N4 Vezje za pretvorbo (BCD $\leftrightarrow$ bin)

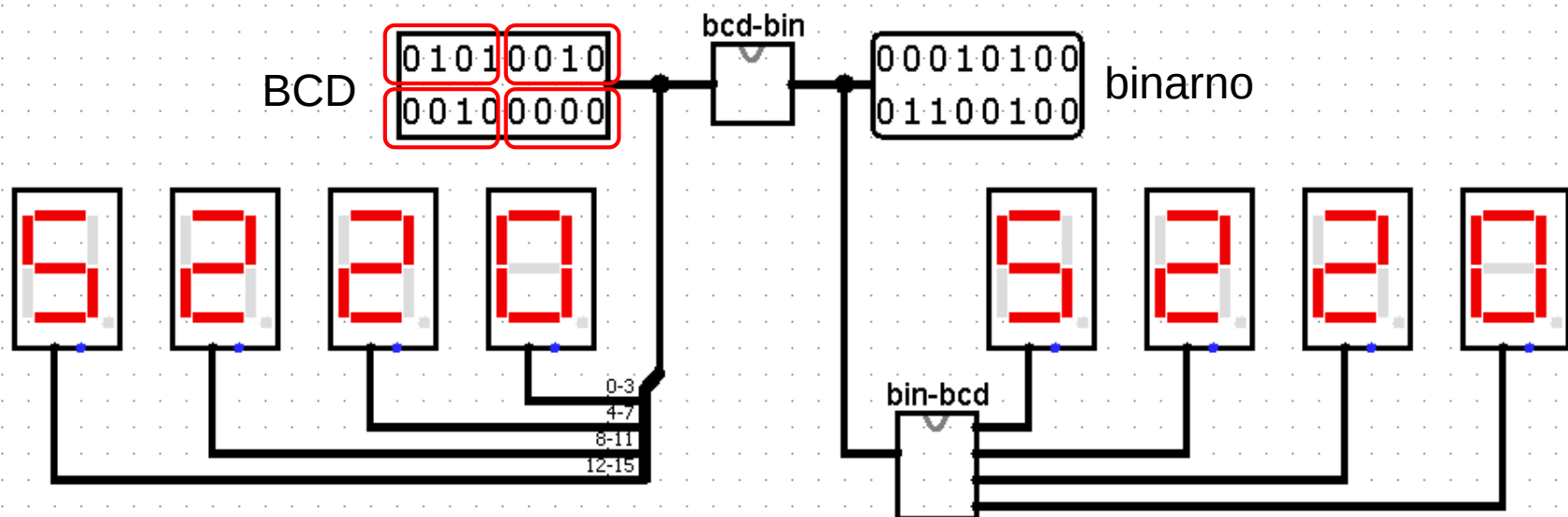
- BCD zapis števila v polju in pretvorba v dvojiški zapis (bcd $\rightarrow$ bin):

$$5220_{10} = 0101\ 0010\ 0010\ 0000\ (D=D_3D_2D_1D_0)$$

- Dvojiški zapis števila v polju in pretvorba v BCD zapis (bin $\rightarrow$ bcd):

$$0001010001100100_2 = 5220_{10}$$

- Primer:

N4 Rešitev: Pretvorba BCD $\rightarrow$ bin

□ Primer pretvorbe za 4 cifre $n=1,2,3,4$

- $(D_0) : 5 = 5 \cdot 1 = 5 \cdot 10^0$
- $(D_1 D_0) : 52 = 5 \cdot 10 + 2 \cdot 1 = 5 \cdot 10^1 + 2 \cdot 10^0$
- $(D_2 D_1 D_0) : 250 = 2 \cdot 100 + 5 \cdot 10 + 0 \cdot 1 = 2 \cdot 10^2 + 5 \cdot 10^1 + 0 \cdot 10^0$
- $(D_3 D_2 D_1 D_0) : 5220 = 5 \cdot 1000 + 2 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 0 = 5 \cdot 10^3 + 2 \cdot 10^2 + 2 \cdot 10^1 + 0 \cdot 10^0$

□ Realizacija logičnega vezja za pretvorbo 4-mestnega desetiškega števila v kodi BCD v 16-bitno dvojiško število. Uporabimo logične gradnike, kot so: seštevalnik, množilnik, delilnik, multiplekser, ...

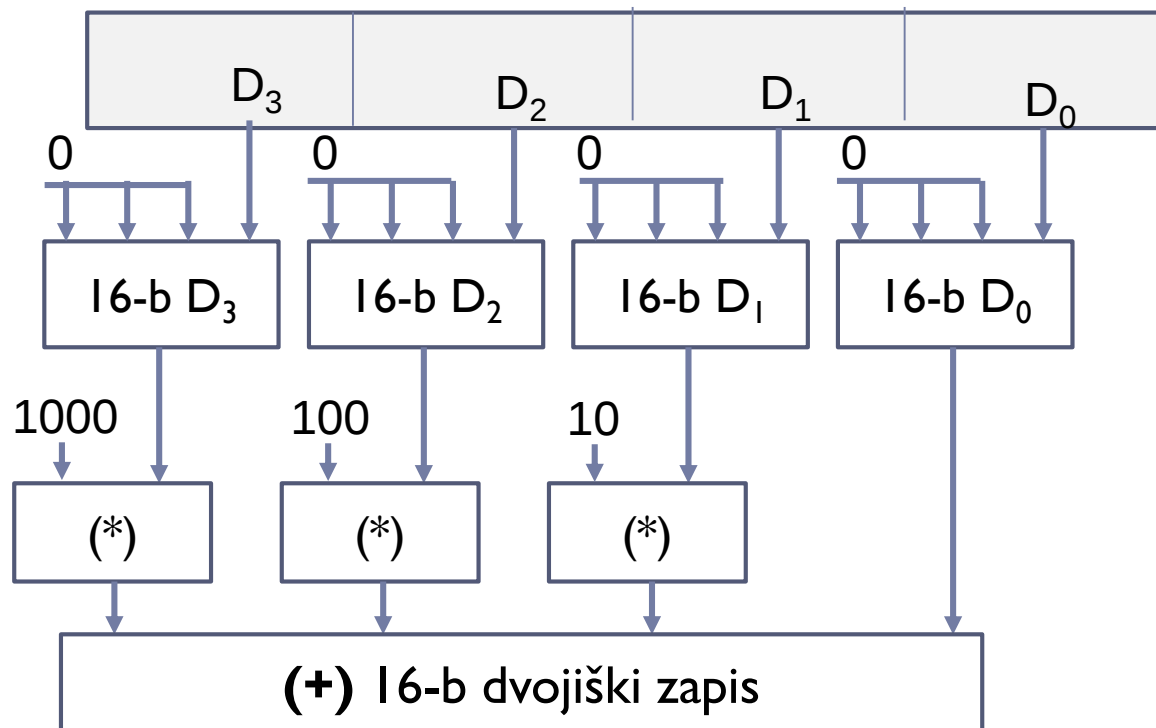
$$\text{Primer: } D_3 D_2 D_1 D_0 : 5220_{10} = 0001\ 0100\ 0110\ 0100_2$$

□ Postopek za izračun binarnega števila:

- Množenje dvojiške vrednosti cifre D_i s potenco števila 10 ($D_i \cdot 10^i$), $i=1,2,3,4$
- Seštevanje rezultatov množenja

□ Blok shema

- Zapis v $D_3D_2D_1D_0 = 1000*D_3 + 100*D_2 + 10*D_1 + 1*D_0$
- D_i – 4-bitna koda BCD, konstanta 0 na zgornjih 12 bitih
-

N4 Rešitev: Pretvorba bin $\rightarrow$ BCD

□ Primer pretvorbe za poljubno število cifer $n=1,2,3,4, \dots$:

- $0001010001100100_2 / 1000 : (5220/1000)$ -celoštevilčno deljenje ($D_3=5$),
ostanek = 220
- $0000000011011100_2 / 100 : (220/100)$ -celoštevilčno deljenje ($D_2=2$), ostanek = 20
- $0000000000010100_2 / 10 : (20/10)$ -celoštevilčno deljenje ($D_1=2$), ostanek = 0
- $0000000000000000_2 : (D_0=0)$

□ Realizirajte logično vezje za pretvorbo 4-mestnega desetiškega števila v 16-bitno dvojiško število. Uporabite logične gradnike, kot so: seštevalnik, množilnik, delilnik, multiplekser, ...

Primer: $D_3D_2D_1D_0 : 0001\ 0100\ 0110\ 0100_2 = 5220_{10}$

□ Postopek za izračun binarnega števila:

- Celoštevilčno deljenje dvojiškega zapisa s potencami števila 10 (10^i), $i=1,2,3,4$
- Rezultat deljenja je enak i -ti cifri D_i , ostanek je dvojiški zapis za izračun cifre $i-1$

❑ Blok shema

